

Vastaus valtuutettu Niko Peltokankaan valtuustoaloitteeseen 28.1.2013 alaikäisen lapsen tulojen vaikutuksesta perheen toimeentulotukeen

519/05.22.00/2013

Yhall

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymässä on vuoden 2011 alusta alkaen ollut yhtenäinen käytäntö alaikäisten tulojen huomioimisesta toimeentulotuessa. Alaikäisen tulojen huomioimisessa on erotettava vähäiset, satunnaiset ansiotulot ja säännölliset tulot. Nuorten kesätöistä saatua palkkaa ei ole huomioitu perheen toimeentulotukilaskelmissa tulona. Alaikäisen säännöllisistä tuloista on huomioitu tuloksi lapsen perusosaa vastaava määrä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on ohjeistanut alaikäisen tulojen huomioimista kuntainfossa 1/2012 (30.5.2012). Ohjeistuksen mukaan perheessä asuvien alaikäisten lasten kohdalla toimeentulotuki määräytyy perhekohtaisesti. Perhe määrittellään toimeentulotukilain 3 §:ssä. Vanhemmilla ja huoltajalla on elatusvelvollisuus alaikäiseen lapseen nähden. Lapsen tuloja ja omaisuutta sen sijaan ei voida edellyttää käytettävän vanhempien tai sisarusten elatukseen. Ohjeistuksen mukaan alaikäisen kesätyötulot on katsottava toimeentulotukilain 11 § mukaisesti vähäisiksi ansiotuloiksi, eikä niitä tule ottaa huomioon myönnettäessä toimeentulotukea. Ohjeistuksessaan ministeriö otti kantaa myös alaikäisen säännöllisten tulojen huomioimiseen. Toimeentulotukilain 11 §:ssä säädetään, että alle 18-vuotiaan lapsen säännöllisiä tuloja ei oteta toimeentulotuen määrää laskettaessa tuloina huomioon siltä osin, kuin ne ylittävät hänen osaltaan toimeentulotukilain 7 ja 7 c §:n nojalla huomioon otettavat menot. Näin ollen säännöllisistä tuloista otetaan huomioon vain se osa, jonka katsotaan kattavan hänen osaltaan toimeentulotuessa huomioon otettavat menot. Lapsen osuus lasketaan lähinnä perusosasta ja asumismenoista. Kunnalla on mahdollisuus käyttää harkintaa siinä, millä määrällä lapsen osuus perheen asumismenoista on kohtuullista ottaa huomioon.

Käytännössä alaikäinen ei siis voi elättää vanhempiaan tai perhettään. Kesätyöansiot katsotaan vähäisiksi ansiotuloiksi, eikä niitä huomioida perheen toimeentulotukilaskelmissa tulona. Alaikäisen säännölliset tulot (esimerkiksi eläketulo) voidaan puolestaan ottaa huomioon tulon saajan perusosan kattavalta osalta.

Esimerkki:

15 -vuotias saa eläkettä 500 euroa. Perheen toimeentulotukilaskelmissa otetaan eläketulosta huomioon 15-vuotiaan perusosaa vastaava määrä, eli 334,08 euroa. Eläkkeen ja perusosan erotus, eli 165,92 euroa jätetään huomioimatta.

Jos alaikäisen säännöllinen tulo on alle perusosan määrän, otetaan tulo kokonaisuudessaan huomioon. Alaikäisen säännölliset tulot on Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymässä huomioitu vain perusosan kattavalta osalta, eikä alaikäiselle ole laskettu osuutta asumismenoista. Asumismenojen huomioiminen myös lapselle olisi mahdollista ministeriön ohjeen mukaisesti.

Näin toimimalla alaikäisen tulo kohdistuu vain alaikäisen itsensä perusmenoon, eikä alaikäinen näin ollen elätä vanhempiaan tai perhettään.

Sosiaali- ja terveysministeriö on ohjeistuksessaan todennut, että aluehallintovirastoihin on otettu harvoin yhteyttä lasten ansiotulojen huomioon ottamisesta, eikä kuntia ole jouduttu erityisesti ohjaamaan tai neuvomaan tässä asiassa. Sosiaali- ja terveysministeriön arvio on, että

alikäisten lasten kesäansiot ja viikonloppupalkat on kunnissa yleensä katsottu vähäisiksi ansiotuloiksi, ja ne on sen vuoksi jätetty ottamatta tuloina huomioon, kun perheelle on määrätty toimeentulotukea. Näin on toimittu myös Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymässä jo ennen ministeriön ohjetta.

Aikuissosiaalipalveluiden tulosalueen johtajan esitys:

Yhtymähallitus hyväksyy ylläolevan selostuksen vastauksena valtuutettu Niko Peltokankaan valtuustoaloitteeseen.

Kuntayhtymän johtajan esitys:

Yhtymähallitus hyväksyy aikuissosiaalipalvelujen tulosalueen johtajan esityksen.

Yhtymähallitus: